

BLOGI

Euroopan taloudellinen riippuvuus Yhdysvalloista on kasvanut

Kansainvälinen talous, Rahoitusvakaus | 19.11.2024 | Marja Nykänen

KIRJOITTAJA

Marja Nykänen
Johtokunnan
varapuheenjohtaja

Geopoliittiset jännitteet ovat olleet Venäjän hyökkäyssodan alkamisen jälkeen korkeimmillaan yli kahteen vuosikymmeneen. Suurvaltojen kireät suhteet, Venäjän jatkuva aggressio ja pelko Lähi-Idän tilanteen kärjistymisestä voivat kaikki johtaa kehityskulkuihin, joilla on merkittäviä vaikutuksia rahoitusvakauteen.

Euroalueen rahoitussektorin altistumat jännitteisille alueille pienet, samalla riippuvuus Yhdysvalloista kasvanut

Hyvä uutinen on, että euroalueen rahoitussektorin – sekä pankkien että sijoittajien – suorat altistumat geopoliittisesti jännitteisille alueille ovat pienet.

Euroalueen pankit, sijoitusrahastot ja muut isot sijoittajat ovat vähentäneet aktiivisesti saamiaan Venäjältä ja Lähi-idästä riskien kasvaessa. Myös suorat altistumat Kiinaan ovat pienentyneet selvästi viime vuosina. Samalla euroalueen taloudellinen riippuvuus Yhdysvalloista on lisääntynyt.

Viime vuosina euroalueen pankit ovat lisänneet merkittävästi luotonantoaan yhdysvaltalaisille asiakkaille. Yhdysvallat on ylivoimaisesti suurin kohdema euroalueen arvopaperisijoituksille, ja nykyään lähes puolet kaikista euroalueen ulkomaisista portfoliosijoituksista suuntautuu Yhdysvaltoihin. Lisäksi amerikkalaiset pankit ovat euroalueen yritysten toiseksi suurin ulkomainen rahoittaja.

Yhdysvaltoja pidetään perinteisesti yhtenä turvallisimmista sijoituskohteista. Nykyinen geopoliittinen ilmapiiri, kasvanut poliittinen epävarmuus ja kauppapoliittiset jännitteet voivat kuitenkin luoda uudenlaisia riskejä, jotka on hyvä tunnistaa. Yksipuolinen riippuvuus tekee euroalueen alttiimmaksi Yhdysvaltojen talouden muutoksille, kuten korkojen nousulle tai

talouskriiseille.

Yhtenäisemmät ja laajemmat eurooppalaiset pääomamarkkinat kasvattaisivat sijoitusmahdollisuuksia, parantaisivat rahoituksen saatavuutta ja auttaisivat riskien hajauttamisessa. Lisäksi ne voisivat auttaa vähentämään kasvavaa riippuvuuttamme Yhdysvalloista. Myös tästä näkökulmasta eurooppalaisen pääomamarkkinaunionin edistäminen olisi tärkeää.

Jännitteet kasvattavat epävarmuutta rahoitusmarkkinoilla ja häiriöitä kansainvälisessä kaupassa

Käynnissä olevien sotien ja muiden kriisien vaikutukset eivät tällä hetkellä muodosta välitöntä uhkaa euroalueen rahoitussektorin vakaudelle. Euroalueen talous ei kuitenkaan ole immuuni geopolitiittisten jännitteiden välillisille vaikutuksille.

Geopoliittiset jännitteet vaikuttavat rahoitusvakauteen sekä reaalityalouden että rahoitusmarkkinoiden kautta. Jännitteiden kasvu lisää kansainvälisen kaupan rajoituksia ja aiheuttaa häiriöitä tuotantoketjuissa ja raaka-ainemarkkinoilla. Epävarmuus rahoitusmarkkinoilla kasvaa ja sijoittajien riskinottohalukkuus vähenee. Tämä voi heiluttaa raaka-aineiden, osakkeiden ja korkojen hintoja, heikentää talouskasvua, ja lisätä inflaatiopaineita.

Heikkenevä taloustilanne vähentää yritysten kannattavuutta, aiheuttaa epävakautta rahoitusmarkkinoilla ja lisää luottoriskejä. Kasvanut epävarmuus nostaa sekä pankkien että yritysten varainhankinnan kustannuksia, heikentää niiden kannattavuutta ja voi johtaa siihen, että pankit vähentävät luotonantoa yksityiselle sektorille. Kiristynyt geopolitiittinen tilanne lisää kyberuhkia, joihin on varauduttava. Pankeille aiheutuu kustannuksia myös erilaisten talouspakotteiden noudattamisesta.

Riskinsietokykyä on tarpeen vahvistaa

Vaikka geopolitiittisilta jännitteiltä ei voi välttyä, niiden negatiivisia vaikutuksia on mahdollista lieventää.

On asioita, joita voimme tehdä itse. Tuotantoketjuriskien ja yksipuolisten riippuvuuksien vähentäminen, velkakestävydestä huolehtiminen ja operatiivisen toimintakyvyn vahvistaminen yhdessä kestäväen julkisen talouden kanssa kasvattavat iskunkestävyyttä. Aktiivinen varautuminen järjestelmätason häiriöihin on tärkeää, erityisesti rahoitussektorilla.

Voimme myös lisätä riskinsietokykyämme yhdessä muiden EU-maiden kanssa. Tutkimukset osoittavat, että EU:n sisämarkkinoiden syventäminen muun muassa edellä mainitun

pääomamarkkinaunionin avulla, alueellisen integraation vahvistaminen ja demokratian lujittaminen suojaavat kansainvälisen talous- ja rahoitusjärjestelmän pirstoutumiselta.

Maailmaa ei nähdä kaikkialla samalla tavalla eivätkä yksittäiset konfliktit ja kriisit ole kaikkialla yhtä merkityksellisiä. Siksi on tärkeää tukea monenkeskistä sääntöpohjaista yhteistyötä ja dialogia. Kasvavista ongelmista huolimatta laaja-alainen kansainvälinen yhteistyö on yhä avainasemassa jännitteiden lieventämisessä ja yhteisten ratkaisujen löytämisessä.

Asiasanat

geopolitiikka, pääomamarkkinaunioni, rahoitusvakaus, Yhdysvallat